

ESAPIDEAK LATINEZ

Alor juridikoan erabiltzen diren terminoak

A contrario sensu Alderantzizko zentzuan	Concepturus Sortzekoa
A contrariis Aurkako arrazoiengatik	Conditio deficit Baldintza bete gabea
A die Egun batetik	Conditio existit Baldintza betea
A fortiori Indarrez, arrazoi gehiagorekin	Conditio pendet Baldintza indarrean
A pari Berdintasunez	Conditio iuris Zuzenbideko baldintza
A posteriori Ondoren	Conditio sine qua non Ezinbesteko baldintza
A priori Aurretik	Consensus Adostasuna
A quo Harrez geroztik	Consuetudo Ohitura
A simili Antzagatik	Contra legem Legearen aurka
Ab initio Hasieratik	Cum laude Kalifikazio gorena
Ab intestato Testamenturik gabe	Dammum emergens Sortu den kaltea
Accesio possessionis Edukitza gehitzea	De cuius (sucessione agitur) Noren oinordetzaz ari, ba hura (hildakoa)
Accesorium sequitur principale Akzesorioak nagusiari jarraitzen dio	De die in diem Etenik gabe
Actio in personam Akzio pertsonala	De facto Egitatez
Actio in rem Akzio erreala	De iure Zuzenbidez
Ad cautelam Kautelaz	De lege ferenda Ezarri behar den legea
Ad diem Halak egun arte	Debitum Zorra
Ad exemplum Esate baterako	Dies a quo Epe-hasiera
Ad finem Bukaera arte	Dies ad quem Epe-bukaera
Ad hoc Helburu jakin baterako	Dominus Jabea
Ad hominem Pertsonaren aurka	Emptio-venditio Salerosketa
Ad interim Bitartean, behin-behingo	Era omnes Guztien aurrean
Ad litteram Hitzez hitz	Ergo Beraz
Ad quem Halako egun arte	Ex aequo Meritu berdinarekin
Ad solemnitatem Irmotasunerako	Ex cathedra Maisuaren autoritatez
Ad usum Ohituraren arabera	Ex iure Zuzenbidearen arabera
Ad valorem Balioaren arabera	Ex lege Legearen arabera
Aequitas Ekitatea	Ex nunc Hemendik aurrera
Affectio Negoziaroko asmoa	Ex post Halakoaz geroztik
Affectio maritalis Ezkonduta baleude bezala	Ex post facto Egin eta gero
Alicuota Zatia	Ex profeso Apropos
Alienare Besterendu	Ex tempore Garaiz kanpo
Alieni iuris Besteren eskubidekoa	Ex tunc Harrez geroztik
Alterum non laedere Inor ez kaltetu	Exempli gratia Adibidez
Animus Asmoa	Extra petita Eskatutakotik kanpo
Animus contrahendi Kontratazeko asmoa	Favor debitoris Zordunaren alde
Animus domini Jabe-asmoa	Favor testamenti Testamentuaren alde
Animus iocandi Joko-asmoa	Grosso modo Ezaugarri orokorrekin
Animus solvendi Ordaintzeko asmoa	Ibidem Hor bertan
Bona fide Fede ona	Idem Berbera
Cautio Kauzioa	Igitur Ondorioz
	In claris non fit interpretatio Argi badago, ez da interpretaziorik behar

In extremis Azken momentuan	Onus probandi Frogatzeko karga
In fine Bukaeran	Ope legis Legearen aginduz
In re Gauzaren gain	Opus citatus Aipatutako obra
In rem Gauzaren aurka	Pact sunt servanda Itunak bete egin behar dira
In situ Lekuan bertan	Peculium Ondarea
In solidum Osorik	Per analogiam Analogiaz
In solutum Ordainketan	Per capita Pertsonako
In statu quo Egoera berdinean	Per se Berez
In vitro Laborategian	Post data Data ondoren
In voce Hitzez	Post facto Egitatearen ondoren
Infra Behean	Post mortem Hil ondoren
Inter vivos Bizidunen artean	Post scriptum Idatzitakoaren ondoren
Interim Bitartean	Prima facie Lehen begiradan
Intuitu personae Pertsonaren arabera	Prior tempore, potior iure Lehena denboran eskubide hobeagoa
Ipsa facto Momentuan, berehala	Pro forma Formaz
Ipsa iure Zuzenbidearen aginduz	Pro indiviso Zatitu gabe
Item Gainera	Propter nuptias Ezkontzeagatik
Iura in re aliena Eskubidea besteren gauzaren gain	Propter rem Gauzaren bidez
Iura novit curia Auzitegiak zuzenbidea badaki	Quaestio iuris Zuzenbideko arazoa
Iuris et de iure Zuzenbidez eta eskubidez	Quid pro quo Gauza bat bestearengatik
Iuris tantum Zuzenbidez bakarrik	Quorum Zeinak beharrezkoak diren
Ius cogens Derrigorrezko zuzenbidea	Ratio decidendi Erabakitako arrazoaia
Ius dispositivum Xedapenezko zuzenbidea	Ratio iuris Zuzenbideko arrazoaia
Ius in re Eskubidea gauzaren gain	Ratio legis Arauzko arrazoaia
Lato sensu Esanahi zabalean	Ratio legislatoris Legegilearen arrazoaia
Lex ferenda Egingo den legea	Ratio scripta Idatzitako arrazoaia (txostena)
Lex lata Egindako legea	Ratione materiae Gaiaren arabera
Lucrum cessans Irabazi zitekeena	Rebus sic stantibus Gauzak horrela daudela
Litteratim Hitzez hitz	Relicto Utzi edo geratu den ondasuntza
Mala fides Fede gaiztoa	Res Gauzak
Manu longa Esku luzearekin	Res communis Gauza komuna
Manu militari Indarrez	Res derelicta Abandonatutako gauza
Memorandum Gogoratu beharrekoa	Res nullius Inorena ez den gauza
Mora Berandutza, atzerapena	Res omnium Guztion gauza
Mortis causa Heriotzagatik	Sensu lato Esanahi zabalean
Motu proprio Berezko borondatez	Sensu stricto Esanahi hertsian
Mutatis mutandis Aldatu beharrekoa aldatuz	Sic Honela, modu horretan
Nasciturus Jaiotzekoa	Sine die Datarik gabe
Natus Jaioa	Solutio Ordaintzea
Nomen iuris Zuzenbideko izena	Solvens Ordaintzailea
Non natus Jaio gabea	Statu quo Dagoen egoeran
Non plus ultra Ez haranago	Status Egoera
Nullius Inorena ez	Stipulatio Ituna
Numerus clausus Zenbateko itxia	Sui generis Bakarra, berezia
Obiter dicta Adierazpenak gain-gainetik	Sui iuris Gaitasun juridikoa baduena
Onus Karga, zama	Superstite Bizirik darraiena
	Supra Goian

Traditio Entregatzea

Universitas personarum Pertsonen
elkartea

Universitas rerum Ondasun-multzoa

Ut infra Behean bezala

Ut singuli Bereziki honi buruz

Ut supra Goian bezala

Vacatio legis Legea indarrean jarri arte

Verbi gratia Adibidez

Versus Norantz

Vide Ikusi

Vis Indarra

Vis a vis Zerbaitekin erlazioan

Vox Ahozko adierazpena

Vox populi Jendartean ezaguna